

Становище

за дисертационния труд на Кристина Кирова: „Образованието на българските мюсюлманки: богобоязливост и/или еманципираност” за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ в професионално направление 3.1. „Социология, антропология и науки за културата“

проф. дфн Владимир Градев

Дисертацията на Кристина Кирова е посветена на един несъмнено актуален проблем, който привлича вниманието на множество изследвания и поражда оживени дебати в съвременните обществени науки. Предложената за защита работа е резултат на дългогодишен постоянен интерес, който започна още от студентските години на Кирова, когато тя проведе своите първи проучвания и изследвания и написа отлична дипломна работа, посветена на „Молитвата на мюсюлманката“, мина през магистратурата по „Общество и култура на арабските страни“, когато разшири и задълбочи познанията си по социалните и културни измерения на исляма и постепенното и все по-съсредоточено вникване в изследваната от нея проблематика по време на докторантурата. Тя има също възможност да специализира в Университета на Флорида по програмата Еразъм+. Сама активно участва в конференции, семинари, четения, а на конференцията за „Скритото и откритото в религията“ беше инициатор и съорганизатор. Намирам изборът на темата за дисертацията за напълно оправдан и отварящ нашите културологични изследвания към проблематиката на религията, малцинствата.

Дисертацията, чийто обем е от 205 с., се основава на конкретното и същевременно систематично и проведено със собствена методология проучване на богат теоретичен и исторически материал и теренно емпирично изследване. Работата очертава картата на едно недокрай изследвано досега у нас поле, което позволява на Кирова чрез теоретична

рефлексия, историческо проучване и теренно изследване да проведе едно мултидисциплинарно изследване, на чиято основа извежда своите заключения за взаимодействието между културни, религиозни, етнически, полови фактори в сферата на образованието на мюсюлманката.

За процедурата ще отбележа също, че публикациите са по темата на дисертацията, авторефератът е направен според изискванията и отразява точно съдържанието на работата.

Като научен ръководител на докторантурата на Кристина Кирова искам да подчертая, че тя написа своя дисертационен труд с много силна лична ангажираност в проблемното поле на своето изследване и същевременно успя да впише тази своя лична отдаденост в рамките на една, характерна за нея, дисциплинирана скрупулознаост.

Държа да отбележа добросъвестното проучване и постигнатото познаване както на историческите източници, така и на голяма по обхват литература, на които се основава изследването на Кристина Кирова. В библиографията се съдържат най-представителните изследвания по темата на дисертацията. Не мога да не изтъкна също, че всички тези съчинения изискваха време и усилия, за да бъдат и намерени и усвоени, като Кирова успешно се справи с тази задача. Разглеждането на цялата тази литература е максимално обективно, но не е самоцелно и безучастно, като авторката се стреми да разкрива и проблематизира различните подходи, което ѝ позволи по-добре да осветли и проведе своя собствен анализ.

Цялата работа на Кристина Кирова през периода на докторантурата създаде в мен впечатление, както за постоянен стремеж към прецизност и обхватност на изследването, така и за такт, съпричастност и деликатно внимание към жените, с които се срещна и техните житейски траектории и съдби.

Със своето изследване Кирова дава достатъчно ясни индикации, които позволяват да се пристъпи към разполагането на образованието на българката мюсюлманка в по-глобалния феномен на образованието на жените в исляма. Интересен е също така нейния опит да се положи

проблематиката за българките мюсюлманки в по-широкия контекст на съвременните изследвания на пола. Убеден съм, че нейната работа в тази насока трябва да продължи и вярвам, че тя ще го направи.

В заключение: представената дисертация на Кристина Кирова е богата на проблеми и теми, които засягат важен проблем, който не е чисто теоретичен, но има и значимо актуално значение за нашата страна. Изследването показва достатъчна широта на изследователския хоризонт, аналитично мислене, компетентна изследователска работа. Това ми дава основание убедено да заявя, че ще гласувам на Кристина Кирова да бъде присъдена научната и образователна степен “доктор” в професионално направление 3.1. „Социология, антропология и науки за културата“.

27 август 2019 г.

Владимир Градев